

4.2 Kreipiniai. Jų vartojimas

Kreipiniais vadiname žodžius arba jų junginius, kuriais kreipiamės į kokį nors asmenį ar daiktą. Kreipiniai dažniausiai reiškiami daiktavardžio šauksmininku. Tai nėra tipiška linksnio forma, nes neatsako į jokią klausimą, neturi gramatinio ryšio su kitomis sakinio dalimis. Įvardydamas asmenį ar daiktą, į kurį kreipiamasi, kreipinys gali turėti savo pažyminių ir net priedėlių.

Nereikia painioti kreipinio su vardininku reiškiamu **veiksniu**. Sakiniuose su kreipiniu veiksnyis dažniausiai būna numanomas. Pvz.: *Vaikai, (jūs) atneškite knygas.*

Kreipinys gali būti išreikštas ir daiktavardiškai pavartotu įvardžiuotiniu būdvardžiu. Pvz.:

*Brangioji, būsiu tau amžinai dėkinga.
Mažuti mano, kaip tavęs pasiilgau!*

Kreipinys gali būti sakinio pradžioje, viduryje ir gale. Pvz.:

*Sūnau, ar susitvarkysi pagaliau savo kambarį?!
Nutūpk, **boružėle**, ant mano rankos.
Ilgai užtruksi, jei dabar neišvyksi, **kaimyne**.*

Įsidėmėtina, kad netaisyklinga kreiptis daiktavardžio vardininku. Pvz.:

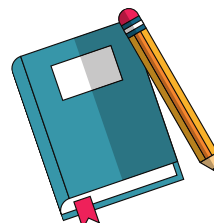
*Mokytojau, ar jau galiu eiti? (o ne: Mokytojas, ar jau galiu eiti?);
Eime, **Dainiau!** (o ne: Eime, Dainius.).*

Taip pat įsimintina, kad tie moteriškosios giminės daiktavardžiai, kurių vardininkas kirčiuojamas galūnėje, šauksmininke kirtį turi kamiene. Pvz.:

*Donata (vard.) – **Donata** (šauksm.); Karolina (vard.) – **Karolina** (šauksm.).*

Kreipiniu ne tik kreipiamasi į asmenį ar daiktą, bet dažnai pasakomas ir požiūris į jį. Mažybiniais, maloniniais daiktavardžiais išreikšti kreipiniai rodo, kad asmenys, daiktai, į kuriuos asmuo kreipiasi, yra jam artimi, brangūs. Menkinamąją ar niekinamąją reikšmę turinčiais daiktavardžiais kreipiamasi į tuos, kurie neigiamai vertinami. Pvz.:

*Dukryte, būk gera, padėk man gaminti pietus.
Net nemoku apsaakyti, kaip, **mieli draugai**, džiaugiuosi jus matydamas.
Klausyk tu, **tinginio pantie**, kiek kartų aš tavęs ieškosiu!*

4.2 Kreipiniai. Jų vartojimas

1. Raskite ir pabraukite kreipinius.

1. Ar prisimeni, senele, kaip vasaros vakarais mėgaudavomės gamtos ramuma?
2. Užėik į vidų, Jurgi, juk nenori peršalti.
3. Ko liūdnoš tavo akys, Tomai, kas neramina?
4. Bėkrite į kiemą, vaikai, džiaukitės artėjančia vasara.
5. Lina, ar nesutikai mokykloje Povilo?
6. Lėk, mielasis, lėk broļau, tavęs laukia draugai.
7. Ir nepamirškite, mokiniai, rytoj mūsų laukia klasės išvyka.
8. Neliūdėk, mamyte, aš kitą savaitę tikrai paskambinsiu.
9. Nesijaudink, tėti, mes tuoj grįšime.
10. Valgykite, vaikai, mėgaukitės prisirpusiomis braškėmis.

2. Iš pateiktų žodžių junginių padarykite kreipinius, juos užrašykite.

Ponas Baronas _____

Mielas katinas _____

Aukštas kalnas _____

Gerbiamas pilietis _____

Tamsi naktis _____

Senas ąžuolas _____

Ištikimas skaitytojas _____

Rūsti pamotė _____

Nenaudėlis vaikėzas _____

Darbšti bitelė _____

4.2 Kreipiniai. Jų vartojimas

3. Pateiktus žodžius pakeiskite kreipiniais. Su kiekvienu kreipiniu parašykite po sakinį.

Žmogus _____

Balta varnelė _____

Mažas vaikelis _____

Mokytojas _____

Jauna mergelė _____

Petras _____

Visagalis Dievas _____

Mylima močiutė _____

Senas ažuolas _____

Greitas žirgas _____

Rašymui

A series of horizontal dashed lines for writing.